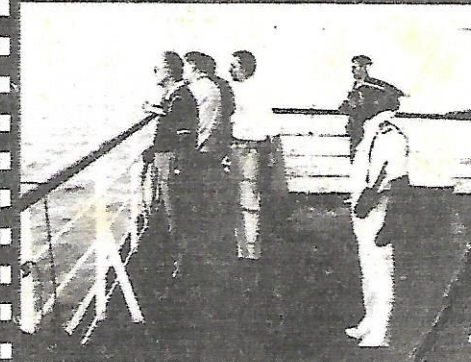

PRISONER OF WAR NUMBER

25145

Eresaluut
boven
massagraf

Junyo Maru
de-vergeten-
scheepsramp

*Verjaarsgeschenk van
Lies en Fried Spapé.
3 Hertogenbosch 28-6-1905*

M. J. DE WOLF,
GREVELINGEN 130,
5215 DE 'S-HERTOGENBOSCH.

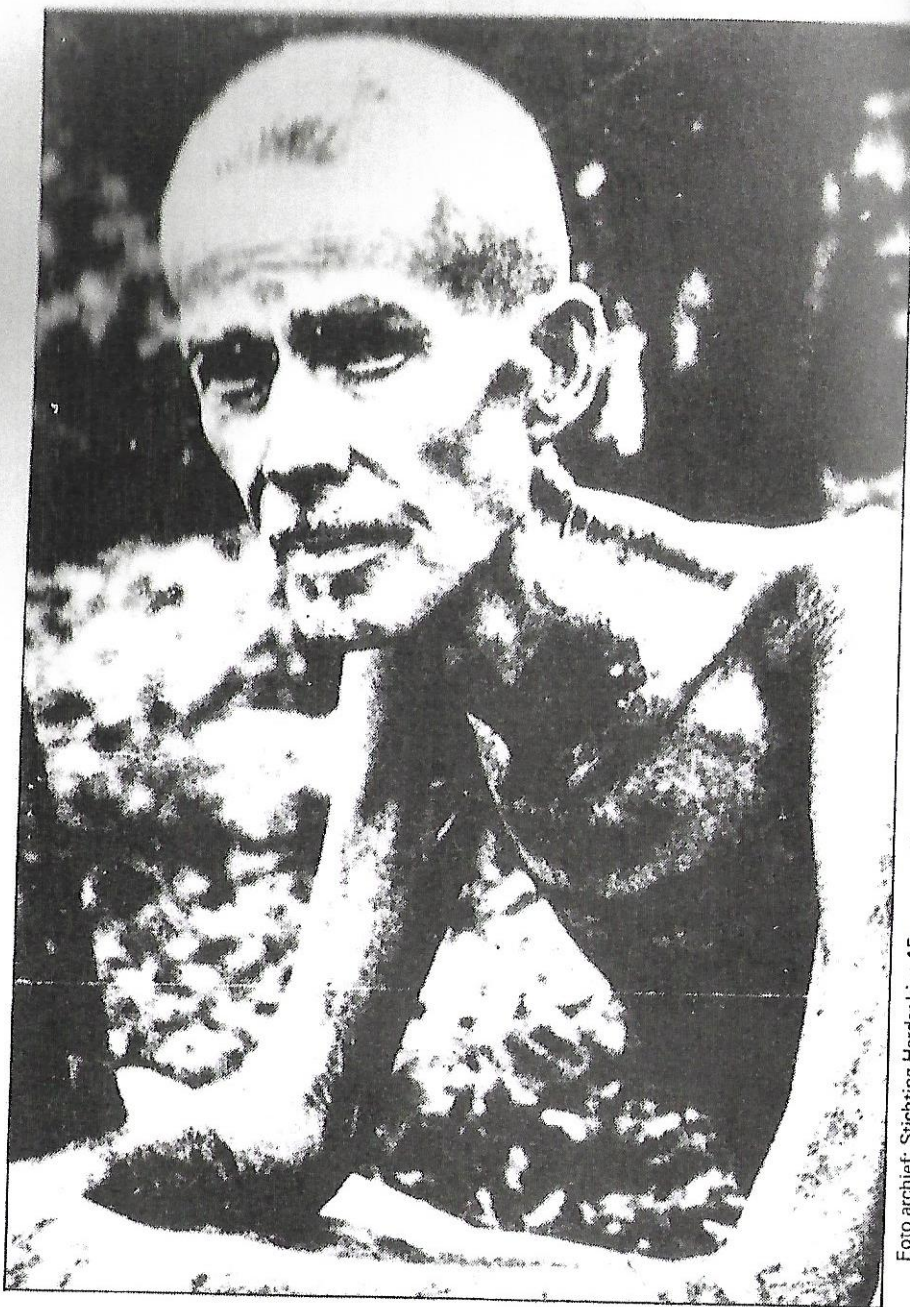

Foto archief: Stichting Herdenking 15 augustus 1945

1. Geen geweld gebruiken;
2. Mutatis mutandis, de Conventie van Geneve toepassen;
3. Toepassing van Japanse wetten.

De realiteit zou een a n d e r e zijn. Japan volgde n.l. eigen wetten en reglementen. Het had de Conventie van Genève van 1929 nimmer geratificeerd en alhoewel Japan de Haagse Conventie van 1907 ten aanzien van de gedragsregels van krijgsgevangenen wel had geratificeerd, zou het naar letter en geest hiervan geheel afwijken. Dat betekende dat gevangen genomen militairen NIET als krijgsgevangenen werden erkend.

De gevangen genomen militairen (K.N.I.L.) op Java werden als gevangenen van het 16e Japanse leger beschouwd en vallende onder de bepalingen van de militaire wetten (grootplicht -- collectieve aansprakelijkheid -- werkplicht).

De straffen die de Japanners de krijgsgevangenen bij -- vergrijpen -- oplegden, waren barbaars (cellulaire opsluitingen zonder hygiënische faciliteiten).

Het ontvluchten werd als desertie aangemerkt en betekende executie ter plaatse. Paastraffen (het aan een paal worden vastgebonden en het daarna met geweerkolven worden afgeranseld) en kooistraffen (het een aantal dagen naakt in een open ruimte onder de tropische zon worden opgesloten, verstoken van water en voedsel) waren strafmaatregelen die de Japanners regelmatig toepasten.

Een bijzonder stempel drukten de Koreaanse bewakers op de krijgsgevangenen. Duizenden hebben de Japanse kampterreur dan ook niet overleefd. Van het K.N.I.L. alleen al circa 8.200. Velen zouden bovendien nog het leven laten tijdens transporten over land en zee.

De Koreaanse bewakers "SNIPPE JAGERS" door de krijgsgevangenen genoemd, waren de grootste vijanden in krijgsgevangenschap!

S E C R E T

H.M.S. "TRADEWIND" - Patrol Report - 8th September to
4th October, 1944.

368

18th September (contd.)

1516

I was called to the periscope by Sub. Lieutenant P.C. DALEY, Royal Naval Volunteer Reserve, the Officer of the Watch, who had sighted through the low power periscope, at a range subsequently estimated to have been over 13,500 yards, a very small plume of smoke to the Southward. The success of the attack which followed was in large measure due to the excellence of the look-out kept by this officer, whose first operational patrol this is and who is a Special Service officer and not, strictly speaking, a Submarine officer.

The smoke was first sighted bearing 173 degs., course was altered to 190 degs. and H.M.S. "TRADEWIND" ran in, mostly at full speed, on courses between 190 degs. and 225 degs. I decided that, handicapped by the lack of a high power periscope, it was essential during the early stages of the attack to get into a position whence a close range attack could be delivered, as range-taking and hence estimation of speed through a low power periscope is very inaccurate over 4,000 yards. In fact, only one range, 3,000 yards at 1545½, when the target bore 184 degs., was taken during the attack, just six minutes before firing; target's speed was assessed by counted revolutions from the asdic.

First estimation of course at 1530 gave 295 degs. About five minutes later, the target zigged to 340 degs. and at about 1545 she was seen to be escorted by two M.L.'s, one on her starboard beam, the other on her port quarter. Their H.E. and, later, asdic transmissions, were reported by asdic. The target was an old-fashioned merchant vessel of four to five thousand tons, of the three island type, two masts, single, tall thin funnel and counter-stern. She was about two-thirds fully loaded.

1548

I decided to turn onto a 40-degree Track Angle (course 200 degs.; at that time I was steering 225 degs.) and had just started to turn when the target obligingly zig-zagged back to her original course of 295 degs., putting me, almost on a 95-degree track.

1551½/.....

S E C R E T

H.M.S. "TRADEWIND" - Patrol Report - 8th September to
4th October, 1944.

18th September (contd.)

1551½

Four torpedoes were fired at 15 second intervals, with the submarine still swinging to port, courses 209½ degs., 207 degs., 204½ degs. and 202 degs. Intended spread was 600 feet, one length and a half of the target, but was, in fact, considerably increased by the swing on firing. The point of aim was a quarter length ahead of the stem. Estimated speed, eight knots.

One minute thirty seconds and one minute forty-five seconds after firing, two explosions were clearly heard, between six and nine minutes later, three depth charges were dropped. By this time, H.M.S. "TRADEWIND" was deep and retiring on a course of 270 degs. Target's H.E. ceased after the explosion of the torpedoes and was not subsequently heard.

1613½

On a bearing 120 degs., loud crackling noises were heard by asdic - probably the target breaking up. There was no further counter-attack and spasmodic H.E. was heard until 1630, as if the escorts were picking up survivors. Had it not been for the lack of the high power periscope, denying me the opportunity of seeing just how heavily armed the escorts were, it might have been profitable to have waited until they were well laden with survivors and then to have surfaced and gunned them. Under the circumstances, this was not considered prudent.

1701

H.M.S. "TRADEWIND" was back at periscope depth and one M.L. only was in sight, bearing 084 degs. distant, three miles. I am fairly confident that the target sank.

1709

Altered course to 180 degs. and reloaded Nos. 2 and 3 and 4 tubes.

1938

Surfaced in position 03 degs. 00 mins. S., 101 degs. 09 mins. E. Proceeded to the South East. Very heavy rain during the night.

19th September/....

uur of langer in zee hadden gelegen voordat zij gered werden.

Dit impliceert dat na het beëindigen van de grote actie er vanuit de kust — vermoedelijk door het inlands vaartuig — nog een zoekactie verricht werd.

Feit is echter, dat gebaseerd op geanalyseerde verklaringen van overlevenden (28), er van Japanse zijde beslist geen sprake geweest is van een georganiseerde totale reddingsactie. De Japanners richtten in eerste instantie hun actie op de zich in het drenkelingenveld bevindende Japanse bemanning, die kenbaar waren aan vlaggetjes die zij bij zich droegen.

c) Het drenkelingenveld waarin duizenden lijken dreeven (verdronken of gedood door de inslag van de torpedo's danwel gedood door de uitwerking van de door de Japanners uitgeworpen dieptebommen) kan in 4 groepen verdeeld worden :

- zij die kort na de torpedering werden gered, danwel zich wisten te redden door aan boord van één van de escorteurs te klimmen ;
- zij die in de nacht van de 18 op de 19de september 1944 zich wisten te redden ;
- zij die de 19de september 1944 zich wisten te redden :

* — de enkelen die de 20de september 1944 's-morgens zich wisten te redden.
21e SEPT. IN EMMAHAVEN

Zonder enige afbreuk te doen aan het leed dat de drenkelingen hadden geleden, is uit verklaringen ook gebleken dat een aantal na zovele spanningen aan hallucinaties leed. Elk gevoel voor tijd en waarneming was weggevaagd.

De door de commandant van H.M.S. TRADEWIND waargenomen "gunboats" hadden de functie van onderzeebootjager, zij het in dit verband zeer kleine. In deze fase van de "Pacific War" hadden de Japanners niet meer de beschikking over grotere onderzeebootjagers en "escorts".

Een reden dat men deze kleinere "escorts" inschakelde, was onder meer gelegen in het feit dat de Japanners in deze fase van de strijd aan de westkust van Sumatra weinig te vrezen hadden van geallieerde vliegtuigen of oppervlakte schepen.

Gelet op de geringe snelheid, hooguit 15 knopen, duidt op patrouilleboten met A/S uitrusting van de zogenaamde "P - klassen" zoals aangeduid bij de stilhouetschetsen. (a)

Niet verklaarbaar is waarom de grotere "gunboat" (b) (korvet) zolang gedaan heeft over de trip naar EMMAHAVEN.

Dit type kan normaal 20 knopen lopen en in volle belading (ca. 300 slachtoffers) minstens nog 11 knopen en zou er dan hooguit een halve dag over hebben gedaan vanaf de plaats van de ramp tot EMMAHAVEN.

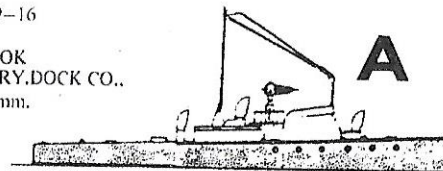
Het is kennelijk de bedoeling van de kapitein geweest om eerst een aantal mensen (beperkt) ver af te zetten en daarna eerst de riskante trip terug te ondernemen terwijl er misschien geen overlevenden meer zouden zijn.

Gebaseerd op verklaringen van overlevenden moet worden uit gegaan van de veronderstelling, dat de escorteurs van de JUNYO MARU "Priokkers" waren van het

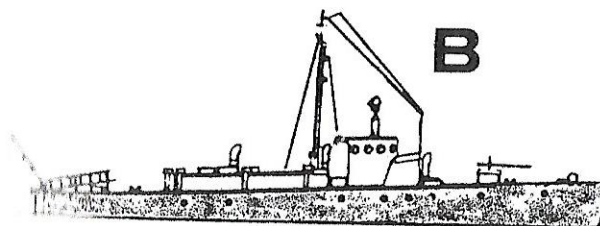
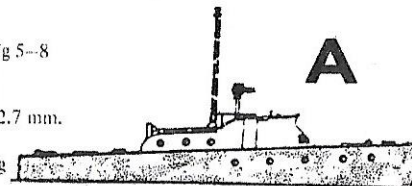
type in silhoet aangeduid en omschreven. (a en b)

De weinige escorteurs waarover de Japanners beschikten waren overigens schepen die door de Koninklijke Marine tot zinken werden gebracht en die de Japanners nadien gelicht hadden.

patrouille vaartuig 9-16
gebouwd in 1941
te TANDJONG PRIOK
op de werven van DRY DOCK CO.,
bewapening 2.12.7 mm.
bemanning 10
water verplaatsing
tonnage 26
vervoerscapaciteit
maximaal 70 personen

patrouille vaartuig 5-8
gebouwd in 1939
te SOERABAJA
bewapening 2-12.7 mm.
bemanning 10
water verplaatsing
tonnage 26
vervoerscapaciteit
maximaal 70 personen

patrouille vaartuig 17-22
gebouwd in 1941
op de werven van
MARINE ETABLISSEMENT
te SOERABAJA
bewapening 2.12.7 mm.
10 diepte bommen
lengte 147 ft.
water verplaatsing
tonnage 40
vervoerscapaciteit
maximaal 300 personen

VOOR UW EIGEN VEILIGHEID DIT STUK NA LEZING WEGWERPEN OF VERNIETIGEN.

VRIENDEN IN BEZET NEDERLANDSCH-INDIË

Nederlandsch-Indische vliegtuigen, de Hollandsche driekleur in top, brengen deze eerste maal in stede van bommen voor den vijand uitsluitend nieuws en woorden van bemoediging voor U. Zij komen U zeggen, dat miljoenen voor U werken in de Geallieerde land-, see- en luchtmachten.

Het heeft veel tijd gekost om die ontzagwekkende strijdkrachten te organiseren en te oefenen voor hun taak. Maar zij rukken thans op en de tijd is niet ver meer af, dat machtige geallieerde eskaders de Indische zeeën zullen doorkruisen en de luchtvloten den vijand zullen treffen overal waar hij zich bevindt.

Uw lijden is zwaar en heeft reeds lang geduurd, doch houdt moed. Het einde van Uwe beproevingen is in zicht, al kan het nog geruimen tijd duren alvorens de vijand ook uit Java is verdreven. Wij snoeven niet, maar de Japanners kunnen niet ontkennen, dat thans reeds nagenoeg geheel Nizuw-Guinea hun is ontrukkt en dat aldaar tienduizenden van hun troepen zijn afgesneden. In Hollandia, in Biak, op Noemfoer en nabij Sorong waait wederom de Nederlandsche vlag!

De Marianen, de sleutel tot Japan, zijn door de Amerikanen bezet, hetgeen den val van het kabinet Tojo ten gevolge heeft gehad. De onrust in Japan en de overtuiging dat het den oorlog heeft verloren, nemen toe; Guam is in Amerikaansche handen.

Reeds ettelijke malen is de oorlogsindustrie in Japan zelf door onze superbombers getroffen. Engelschen en Amerikanen, enkele maanden geleden geland in Normandië, zijn met machtige legers, waarbij zich thans ook een Nederlandsch contingent bevindt, uit het daar gevormde bruggenhoofd uitgebroken; Parijs is reeds in Geallieerde handen. Ook uit het zuiden van Frankrijk nabij Toulon en Cannes dringen groote legers onweerstaanbaar op. Italië is grotendeels door de Geallieerden bezet.

De Russen staan in Oost-Pruisen, bij Warschau en in Roemenië de Duitsche horden voor zich uitdrijvend. Roemenië is naar de Geallieerden overgegaan. De nazilegers in de Baltische Staten zijn afgesneden.

Duitschland staat aan den vooravond van 'sijn ondergang! Na zijn val worden alle krachten te land, ter zee en in de lucht tegen Japan samengetrokken.

De uitslag van den komende strijd is niet twijfelachtig. DAT WEET JAPAN

Houdt moed, vrienden in Nederlandsch-Indië, het uur Uwer bevrijding nadert.

L. H. VAN OYEN
Lt. Gen. Adj.l.b.d. van H.M. de Koningin,
Legercommandant.

(Afsgetoten 26 Augustus 1944.)

Copie van pamflet dat enkele dagen na het uitvaren van de Junyo Maru boven Batavia en verschillende andere plaatsen op Java door geallieerde vliegtuigen werd uitgeworpen.

Een der grootste schrikbeelden uit de bezettingstijd van het voormalige Nederlands Indië was het transport over zee van de krijgsgevangenen en de Romusha's. Hoeveel van hen hierbij zijn omgekomen, valt helaas niet meer na te gaan. Het transport met het Japanse stoomschip JUNYO MARU is een sprekend voorbeeld hiervan, maar ook van wat zo'n reis voor de getransporteerden betekende. De onzekerheid van het waarheen. De vrees voor torpedering. Gemis aan hygiëne, deprimierende ziektegevallen onderweg. Dat alles maakte zo'n transport tot een verschrikking.

De schepen werden steeds door de Japanners volgepropt en dat was één van de oorzaken van steeds grote aantallen slachtoffers bij torpederingen.

De verslagen, van de overlevenden, over de ondergang van de JUNYO MARU blijken na bestudering hiervan in verschillende groepen uiteen te vallen.

Dit moet worden toegeschreven aan het feit dat de overlevenden op verschillende plaatsen aan land werden gezet. (INDRAPOERA - PADANG - MOKKO MOKKO)

In hoofdzaak stemmen de verklaringen echter overeen. Hierbij dient opgemerkt te worden dat enkele verslagen (1945) na de oorlog en andere verslagen jaren later uit het geheugen werden opgeschreven.

Alvorens een samenvatting te doen van één van die verslagen (het 41 pagina's tellende verslag van Stadsnacht - Sergeant - stb.nr. 8598 - H. de Noir en geschreven te Batavia - februari 1946, welk verslag door een weduwe van een Junyo Maru slachtoffer ter beschikking werd gesteld) eerst in het kort de feiten gerelateerd zoals die uit verschillende bronnen werden gereconstrueerd.

14-09-1944 Een transport krijgsgevangenen uit het kampement van het 10e bataljon Infanterie te Batavia, waarbij vele leden van de Stadsnacht wordt naar Tandjong Priok gebracht voor verder vervoer. Waarschijnlijk zijn op 14 en 15 september ook krijgsgevangenen uit andere kampen te Priok aangevoerd evenals een zeer groot transport Romusha's.

16-09-1944 13.30 uur Het Japanse stoomschip (ZUNYO) JUNYO MARU verlaat de haven van Tandjong Priok met krijgsgevangenen. De inscheping hiervan was reeds op 14 september begonnen! De bestemming was Padang vanwaar de gevangenen en de Romusha's verder zouden worden vervoerd voor het werk aan de spoorweg van MOEARA naar PAKAN BAROE (midden Sumatra).

18-09-1944 15.51,5 uur (tijds klok H.M.S. TRADEWIND) SS. JUNYO MARU wordt door H.M.S. TRADEWIND getorpedeerd op 2 graden 52 minuten zuiderbreedte en 101 graden 12 minuten oosterlengte ter hoogte van Bekoelen op de westkust van Sumatra. De plaats van de ramp ligt op circa 15 zee-mijl uit de wal bij MOKKO MOKKO (een naam die door een aantal overlevenden het best onthouden blijkt te zijn).

18-09-'44 vertrokken van het 10e Bataljon naar Tandjong Priok. Het schip heeft 1 avond later verlaten de haven gelegen op de 17° westoever

19-19-1944

Overlevenden komen aan te Indrapoera en Padang.

21-09-1944

Overlevenden worden verzameld te Padang en naar Pakan Baroe vervoerd.

De torpedering geschiedde kort voor donker, waarbij het schip in het midden werd getroffen, het zonk niet aanstonds doch is tenslotte gebroken. In een deel van het schip ontstond een paniek, op andere plaatsen bleef alles aanvankelijk rustig. Reddingsmiddelen waren er niet, alleen de Japanners hadden reddingsvesten met de bekende lichtjes. De reddingspogingen ondernomen door de twee escorte vaartuigen waren kennelijk in de eerste plaats bedoeld voor de Japanners. De overlevenden werden op verschillende plaatsen tussen Benkoelen en Padang aan land gezet soms pas 12 tot 30 uur na de ramp. Velen zijn omgekomen in de ruimen doordat zij zich niet konden bevrijden door instortende stellages. Van hen die te water sprongen is slechts een klein gedeelte gered.

Van gruwelen —zoals afhakken van handen van drenkelingen die zich aan een Japanse boot vastklampten—, wordt ook in de verslagen gesproken, maar men vermeldt het als "algemeen" of "van horen zeggen".

DIT IS WAARHEID!

**IK AREEF ENKELE METERS
ER VAN AAN OP EEN PLANK.**

Singapore 1-10-44

EEN ANNOONES Rapport betreffende de torpedering van een transport schip met krijgsgevangenen, en koelies bestrooken van Pak. 16-9-44
DIE OP EEN PLANK AREEF, en koelies bestrooken van Pak. 16-9-44
NIET VER gedurp. 10-9-44 nabij Emma Haven Padang.
VAN DE In den middag van 10-9-44 werden 2800 krijgsgevangenen met een boot in een transport schip gedruiven in het voor schip samen zo als later bleek reeds 4500 koelies, het eten en drinken stonden over en was schaars, maar de koelies kregen maar 1 maal per dag eten.
REDDINGS- In den middag van 10-9-44 werden 2800 krijgsgevangenen met een boot in een transport schip gedruiven in het voor schip samen zo als later bleek reeds 4500 koelies, het eten en drinken stonden over en was schaars, maar de koelies kregen maar 1 maal per dag eten.
SLIEP ~~in~~ Kamidags om 5:30 u werd het schip van de kustzijde uit getroffen door 2 torpedo's waarbij direct velen gewond en gedood werden. Alleen de Japanners hadden hoven verden en sprongen snel over boord een der reddings booten met Japans mess en een hele krijgs gewest in het voor schip de stahl brak.
KRIEGEEN Doordat het schip de vul was het voor seer velen onmogelijk om er uit te komen. Een klein bevelende staarttuig van de Japans en kelen van ons aan boord en verfloot madat het schip in 15 min zonken was alleen er hon der den men seient of wa adhou trouw en kelen werden door de Jap gedwongen een half gekonden boot de roeien de overigen werden overboord gegooid stoen de overigen werden overboord.
HOUW MET Bloeit was de houden werden hun kan den en hoofden door de Japs afgeslagen. Verder strechten de den koste van alles en iedereen zelf kregen de

BEEN BIJL.
IK BEN
SNEL UIT
HUN BUURT
GEQADN.

— brief van overlevende—

HERINNERINGEN.

TWEE TRANSPORTEN

Verzameld uit verscheidene andere internerings- en krijgsgevangenkampen op Java, werden in de loop van de maand Augustus en in de eerste weken van September 1944 uit de in het kampement van het voormalige Xe Bataljon der Infanterie te Batavia aanwezige ca. 4000 krijgsgevangenen twee „transporten”, twee „drafts” voor afvoer naar de overwal gevormd. Een van 1100 man, hoofdzakelijk uit gezagvoerders, stuurlieden en werktuigkundigen ter koopvaardij, aangevuld met een klein deel van de Bataviase Stadswacht en andere militairen; een tweede van 1600 krijgsgevangenen, samengesteld uit de overgrote meerderheid van de vroegere stadswacht, landstormers, miliciens, beroepsmilitairen, Engelsen, Australiërs en Amerikanen en tenslotte een aantal burgerkrijgsgevangenen, zoals jongere stuurlieden en werktuigkundigen, alsmede scheepvaartspersoneel, zoals bootslieden, matrozen, machinedrijvers. Ook onze Koninklijke marine was goed vertegenwoordigd, terwijl zeker niet vergeten mag worden het contingent van ruim 300 man Ambonese en Menadoneze militairen en gepensioneerden: kerels die getoond hadden, ook onder de meest benarde omstandigheden getrouw te willen blijven aan de Nederlandse vlag en hun Oranjestad. Mannen die niet gewicht waren voor de Japanse verlokkingen om voor geld en goede voeding als Hei-ho dienst te nemen, aldus een krijgsgevangenenleven van zwoegen en ontberingen verkiezend boven eedbreuk van de militair. De vijand had hen laten aantreden, had hen toegesproken, had hun voorgehouden, dat zij dan onmiddellijk uit krijgsgevangenschap ontslagen zouden kunnen worden en weer als vrije mannen bij vrouw en kinderen zouden mogen wonen. „Tida Maoe” .... kort en bondig: als uit een mond en zij maakten rechtsomkeert! De Nipponse vogelaar kreeg alleen maar zoveel honderd groene ruggen te bewonderen ....

HET VERTREK

In de nacht van de 12e September marcheerde de draft van 1100 man gepakt en gezakt de poort uit van het Xe Bataljon; waarheen was niet bekend. Meesters waren de Japanners in het geheimhouden en camoufleren van bewegingen, waarvan zij niet wensten, dat hun vijand er de neus van kreeg.

En vol jaar later, eerst na de zolang verbreide Japanse capitulatie, ontmoetten de overlevenden van de draft, die drie dagen later eveneens met onbekende bestemming de kazernepoort uitmarcheerde in te Singapore hun bekenden, die zij op 12 September 1944 voor het laatst de hand ten afscheid hadden gedrukt!

Met een kuststomertje was de eerste draft van Tandjong Priok eerst vervoerd naar Poeloe Damar, een klein eilandje tegenover Singapore-Island, vanwaar men later naar Singapore zelve werd gebracht.

De Engelse kampcommandant karakteriseerde de spanning met: „The draft was asleep but has opened an eye now ....”

En in de nacht van 12 September kroop „draft number one” als een reusachtige boa-constructie haar hol uit. Quo vadis?

Na enige „proef-opstellingen” overdag en 's avonds werd, vroeg in de morgen van de 15e September, eindelijk ook voor de tweede draft van 1600 man het aantreden

In de loop van de laatste weken van het verblijf in het Xe Bataljon als „doorgangskamp” hadden velen bij corveeën buiten in de stad gelegenheid gehad hun geliefden toe te wuiven, hen hier en daar zelfs te ontmoeten. Bij de indeling van de corveeën werd door de eigen officieren en andere leiders veelal op sympathieke wijze zoveel mogelijk met ieders „belangen” rekening gehouden en zo geviel het, dat menigeen zijn vrouw en kinderen op afgesproken plaatsen kreeg te zien, wanneer hij zich — onder toezicht van Japanners of Hei Ho soldaten — naar het corvee begaf of daar van 's middags terug naar de kazerne keerde. Wel zullen de gezinnen dus na 15 September die ontmoetingen hebben gemist en hun conclusies getrokken, althans vermoedens gekregen hebben, doch het was aan ene kant maar goed, dat zij omtrent het vertrek niets positiefs te weten waren gekomen. Bij de mare later hier op Java over de plaatsgevonden torpedering zou menige Bataviase vrouw aan angst en twijfel wellicht schier te gronde zijn gegaan.

OP PRIOK

Nog bij donker werd het station bereikt, vanwaar na wat wachtten de reis per „Niptour” 5) werd aanvaard. Vijf-en-zestig man geperst met barang in een 4e klas-wagon voor officieel 48 passagiers in de goede oude Nederlandse tijd; geblindeerd nu daarenboven. Welke richting? Tandjong-Priok of werd het Meester Cornelis? Er werden weddenschappen afgesloten: om een broodje. De locomotief werd aangekoppeld aan het Noordelijke einde van de trein. Men wilde er niet aan denken in 's hemelsnaam geen zeereis! Voor zonsopgang nog aan het kopstation Tandjong-Priok gearriveerd, werd er onmiddellijk naar de derde binnenhaven in marsverband gelopen. Ook toen weer uitvallen met verlies van goederen, welke zo in handen vielen van Japanse en andere hyena's, die zich er vlot over ontfermden. Kort na de eerste trein kwam er een tweede binnen met 700 krijgsgevangenen uit het kamp „Kampong Makassar”, aan de Buitenzorgseweg. Ook bij dat transport een bonte mengeling. Aussies en Amerikanen, landstormers, beroepssoldaten en miliciens, kortom alles, wat de Japanners op Java en overal elders in hun eerste overwinningperiode levend in handen gekregen hadden. De draft bestond op Priok dus uit 2300 krijgsgevangenen: 1600 uit het Xe Bataljon, 700 afkomstig van „Kampong Makassar”. Krijgsgevangenen! Niet militairen! Want niet allen waren zij soldaat geweest; niet allen hadden zij wapenen gedragen. Velen hadden deel uitgemaakt van een vernielingsploeg of zij hadden gevaren ter Koopvaardij.

AAN BOORD

Hongerig en met droge kelen wachtten allen op het embarquement, dat eindelijk plaats vond, toen het schip gereed was met de lading. De militaire draft liep de trappen op van het achterschip; de ruim 4200 Javaanse koelies werden in het voorschip, in de „bak” dus voor de commandobrug, ondergebracht. Zij kwamen daar te liggen op het ijzeren dek en in de ruimen, of juist uitgedrukt: zij kwamen daar te hurken of te staan, want evenmin als de krijgsgevangenen in het achterschip, hadden de geronselde, sterk vermagerde koelies plaats om languit te liggen of zelfs maar met opgetrokken knieën. De krijgsgevangenen kwamen in het achterschip; aan dek zowel als in de ruimen. Scheepvaart-technisch beter uitgedrukt: in het tussendek. In het tussendek waren bamboe-stellages aangebracht om de accommodatie-capaciteit te vergroten, doch desondanks zatten de passagiers zowel boven als beneden als haringen in een ton. Uit de omstandigheid, dat honderden zich in een staanplaats moesten schikken,

meenden optimisten af te mogen leiden, dat het een zeereisje van „enkele uurtjes” zou worden. Men dacht aan Zuid-Sumatra, aan Oosthaven en aan Cheribon (!) als ontschepingshaven. Met de mentaliteit van de Aziatische overheerser bleken de zulken nog maar zeer weinig vertrouwd te zijn!

EEN OUD KARKAS

Behalve de bemanning en het Japanse gewapende geleide, waren er dus 2300 krijgsgevangenen en 4000 koelies = 6500 zielen aan boord van het naar taxatie 7 a 8000 tons grote stoomschip, met donkergrijze camouflagekleur. De zwaar doorroeste romp, luikhoofden, trapleuningen illustreerden de staat van onderhoud van het schip. De naam was nergens te bekennen, wel zag men een koperen plaat tegen de campagne, waarop nog vaag te lezen stond, 1908 Liverpool. 's Middags klokke 3 werd van de kade verstoemd naar de rede, met ligplaats voor de pieren en met kop-Noord ten anker. Tenten of zeilen waren niet gespannen; zoals men daar aan dek overdag aan de zonnestralen was blootgesteld, zo keek men 's nachts op naar de sterren. Als reddingsmiddelen hingen twee oude sloepen aan de davits buiten boord ter hoogte van de brug: een aan bakboord en een aan stuurboord. Dan lagen hier en daar aan dek de bekende vierkante houten raamwerkvloten opgestapeld, maar daarmee is ook alles genoemd wat er aan reddingsmiddelen voor de nietbetalende „passagiers” aan boord aanwezig was. Geen reddingsgordels en geen boeien, geen nooddrantsoen en drinkwatertonnen voor een onverhoopte ramp. De Japanners daarentegen droegen waterdichte zakjes bij zich, gevuld met spijs en drank, en liepen reeds van het moment van ontmerging in de binnenhaven in hun zwemvest rond. Of dat een kwestie was van Japanse discipline dan wel van Japans bijgeloof (het schip droeg bij de schoorsteen aan beide zijden, op een reusachtig wit geschilderd bord het nummer „652”, som der cijfers 13!) blijve hier een open vraag, maar beemoedigend voor de krijgsgevangenen zonder voldoende reddingsmiddelen was het Japanse schouwspel zeker niet. Mogelijk ook was het weer een van die geraffineerde middelen van morele kwelling; de mannen moesten worden bang gemaakt!

INCIDENT

Het eerste incident aan boord deed zich reeds in Batavia's baai voor. Een van de Nederlandse krijgsgevangenen had zich ongemerkt te water weten te begeven en werd door het Japanse bewakingspersoneel niet eerder opgemerkt, dan toen hij zich zwemmend reeds enige honderden meters verwijderd had. Een peloton legde voor een salvo op hem aan, doch de Gezagvoerder besloot juist op tijd een sloep te strijken om de vluchteling aan boord te halen. Dit was binnen een half uur volbracht: de man werd „afgedroogd”, maar dan op de Japanse wijze en hij werd geboeid in het cachot geworpen .... om er nimmer weer uit te gaan. De Japanners zouden geen Japanners zijn indien de krijgsgevangenen van de ondoordachte ontvluchtingspoging van hun makker geen terugslag ondervonden. Meer nog dan te voren werden zij in hun bewegingsvrijheid beperkt, want allen aan dek werden in het ruim geslagen, de luiken dichtgelegd: maar de hellepoort dier onderwereld werd na enkele uren Goddank weer geopend, met de waarschuwing evenwel dat een ieder, die zonder toestemming (om van de „kisten” — de w.c.'s — buiten boord gebruik te maken) zich binnen twee meter van de verschansing af begeven zou, zonder pardon zou worden neergeknald. Maar ook de Hollanders zouden geen Hollanders zijn geweest, indien zij niet voetje voor voetje gewaagd zouden hebben, de perken weer te verruimen. Zo vlakten de verscherpte maatregelen langzaam af en de Japs hadden het incident alweer vergeten. Derde nacht aan boord, 17 op 18 September:

Die Kopie blz. 224

man het Noorden gezet, de gehele nacht door. Men kon niet meer, men was op, de ogen vielen toe, maar inslapen was verboden op straffe des doods! Men was gedwongen wakker te blijven om niet over boord te worden gezet. Er waren er, die 50 uren in het water hadden gelegen, die geen voet meer konden verzetten, ja, die de kracht niet meer hadden om te zitten, het hoofd van het dek te lichten of zelfs maar de arm te heffen. Zo uitgeput waren de mannen, dat als ze toch eenmaal ingeslapen waren ze niet meer mogelijkheid meer wakker waren te krijgen. En dan waren ze weg, want de commandant wenste geen „lijken” en wie niet wakker was te porren, werd „overleden” verklaard en ging dan maar over de reling. Drie en twintig nog levende menselijke massa's volgden deze weg, van wie 18 Javanen. Om elkander uit de slaap te houden en te helpen ranselde de een de ander maar af; de enige manier nog voor waken. Zo liep men om beurten „ranselwacht”

En na deze verschrikking kwam de volgende morgen negen uur de haven van Padang in zicht, waar aan een steiger werd gemeerd. Wezenloos, versuft en verstijfd werden de drenkelingen in een goedang „gelost”. Daar kregen zij wat pap en te drinken, maar zij reageerden niet meer: het lichaam was er niet meer ontvanke-lijk voor.

Op-sterven-na-dood werden zij — wegens gebrek aan transportmiddelen — eerst tegen de middag overgebracht: niet naar het hospitaal, waarin zij hoorden, wel neen, naar de gevangenis! *IN DE OLO TE PADANG.*

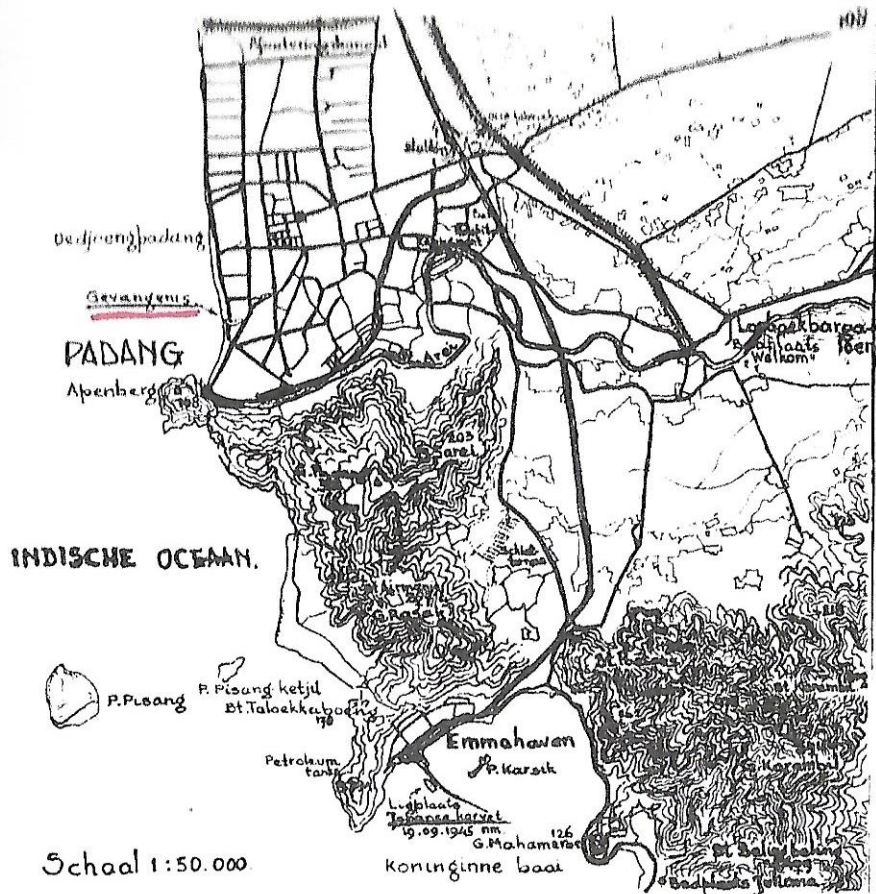
Het slot-appèl noteerde als oogst der twee Japanse boten:

rond 680 krijgsgevangenen en ca. 200 koelies.

Totaal: 880 van de 6500 mannen die vijf dagen tevoren Java hadden verlaten!

Voor de gevangenis te Padang werd ik geheel overtuigd in een eel die ik moest delen met een Indoneesier die wegens moord gevangenisstraf kreeg. Deze man gaf mij wat tabak en inheemse kruiden. Hier ontmoette ik Glenney Bergmans, die reeds bij de eerste etag van berpedering geled was. Het leven in deze gevangenis was ondraaglijk. De kineses functionarissen (niet meer, door de lid-focyn van gebreken, waardoor de overvoeding niet meer plaats had. De mannen van faeces liepen over de grond. De lijken werden gestorven drenkelingen lagen verspreid op het gevangenissterrein in staat van ontbinding, gevolg door de tropische hitte. — 74 —

(Padang ligt op de evenaar.)
Enkele dagen daarna toen ik me wat fitter voelde gaf ik me terug voor transport naar de Pahan Borse spoorlijn.

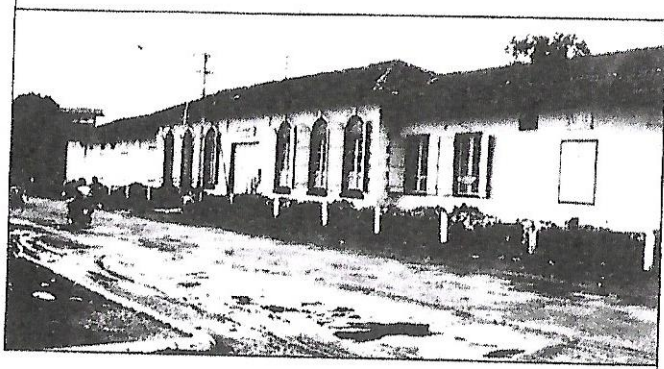

— Aankomst te Padang —

21/9-44

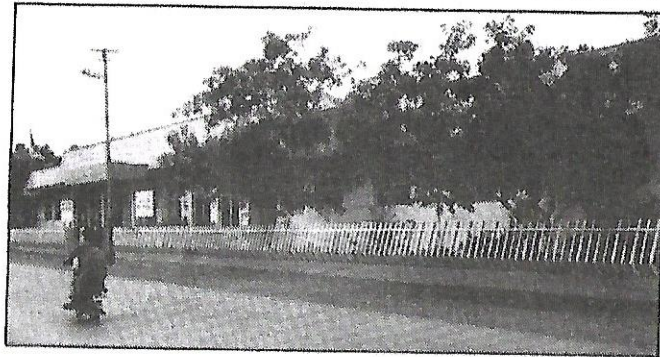
— 75 —

Schets uit het dagboek van ir. P. M. v. Hoefakker

De oude strafgevangenis van Padang

IN DEZE GEVANGENIS WERD IK ONAER GEBRUUK
 IN BEN CEL.
 MAER ONTMOETTE IK HENNY BERGMANS
 NA E IWEEK WERDEN MI OP TRANSPORT GESTELD
 NAAR PADANG BAROE (SPORBAAN DAN LEG

De nieuwe strafgevangenis van Padang

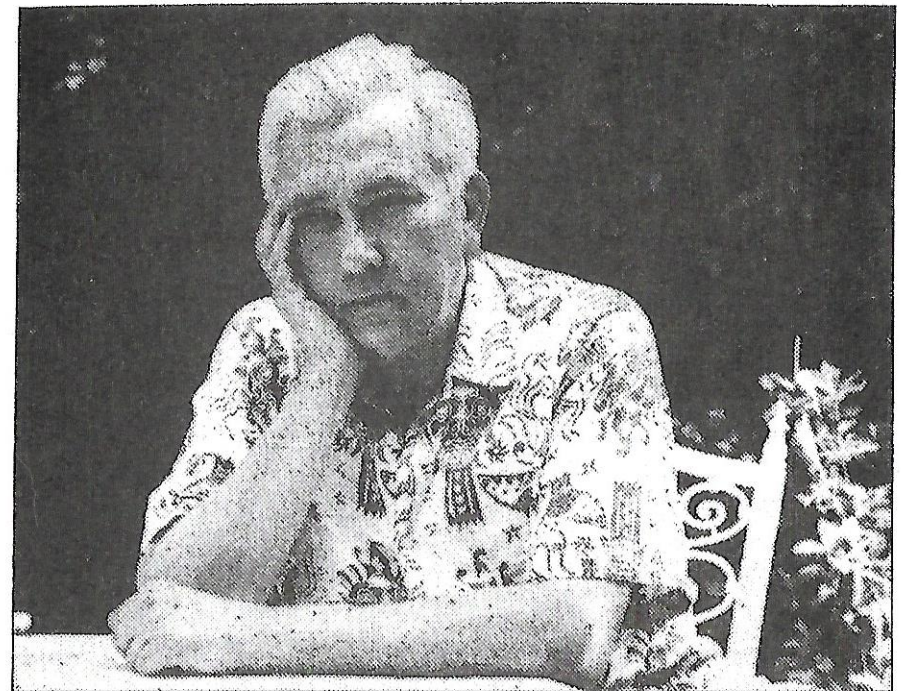
Terugblik na 40 jaar . . . . .

De Gelderlander Pers toonde van begin af aan grote belangstelling voor het Junyo Maru gebeuren. De journalist Hans Toonen begeleidde de perspublicaties van de stichting herdenking Junyo Maru - Sumatra.

Hij schreef bovendien diverse reportages over de Junyo Maru, die een grote respons bleken te hebben.

Hij was ook in opdracht van de Gelderlander Pers voor verslaglegging aanwezig bij het posthume eerbetoon in Indonesië (Indische Oceaan - Straat Soenda - ere begraafplaats Leuwigadjah). Vóór zijn vertrek naar Indonesië, voerde Hans Toonen een gesprek met twee overlevenden, Celestin O'Herne en Theo Peerenboom. Zij keken na 40 jaar terug in het verleden.

"Gelderlander publicatie"

- Theo Peerenboom -

KONINKLIJK NEDERLANDSCH - INDISCH LEGER
KONINKLIJKE LANDMAGT
Kabinet van den Legercommandant

No. CO/0762/v.A.II.Bd.II

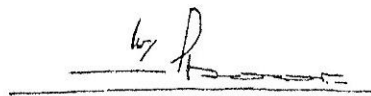
Bijl.:

Onderwerp : heldhaftig gedrag van wijlen den
res. kapt.aalmoezenier X.VLOET

Batavia, 19 Februari 1948

1. Het moge mij vergund zijn UHoogEerwaarde, mede in naam van het leger, over hetwelk ik de eer heb het bevel te voeren, mijn diepgevoelde waardering te betuigen voor het heldhaftig gedrag van den tot de Orde van O.L.Vrouwe van den Berg Carmel behorende Res.Kapitein Aalmoezenier Xavarius VLOET, tijdens de torpedering ter hoogte van Indrapoera van het Japanse S.S. "Gunjo Maru" omstreeks midden September 1944 om 17.30, toen dit stoomschip op weg was naar Padang met 1925 Eur.krijgsgevangenen, waarvan 1270 het leven verloren.
2. Pastoor Vloet heeft na het verrichten van zijn priesterplicht door het geven van Generale Absolutie, geweigerd in zee te springen, zoals velen deden, doch bleef aan boord om in die uiterste verwarring, van duizenden mensen in doodsnood, door zijn bijzijn als Priester aan de omstanders een rustige dood te verzekeren.
3. Ik houd er mij van overtuigd, dat de wetenschap, dat wijlen Pastoor Vloet zich op zo heldhaftige wijze heeft gedragen, ertoe zal medewerken het door Uw Orde en de familie geleden zo ernstige verlies, met fierheid en ootmoedige onderworpenheid te dragen.
4. Een extra exemplaar van dit schrijven wordt bijgevoegd ter uitreiking aan de naaste familiebetrekking van Pastoor Vloet.

De Luitenant Generaal
Commandant van het Leger in
Nederlandsch-Indië

S.H. SPOOR

Het juiste aantal opvarende krijgsgevangenen van de Junyo Maru (Nederlanden - Ambonnezen - Menadonezen - Engelsen - Australië - Amerikanen en Romusha's) kon ondanks de vele naspeuringen NIET worden vastgesteld, evenmin kon het aantal overlevenden worden vastgesteld. Aan de hand van de diverse tellingen bij vertrek uit de haven van Tandjong Priok op 16 september 1944 en het appèl te Padang op 21 september 1944, blijkt hoe vreselijk de ondergang van de JUNYO MARU is geweest en die vele duizenden het leven heeft gekost.

Gebaseerd op "berekeningen" en die eerst recent konden worden gedaan doordat nauwkeuriger gegevens van de JUNYO MARU en een foto van het schip daterende van omstreeks 1940 verkregen werd, moet als redelijk worden aangenomen dat op de 14de september 1944 circa 2300 - 2500 krijgsgevangenen en circa 4000 ROMUSHA'S werden ingescheept. De oppervlakte van het achterschip bedroeg ca. 485 m² en de oppervlakte van het voorschip 450 m².

Het gegeven dat in de scheepsruimten extra ruimte werd gecreëerd, werd herleid uit de diverse verklaringen van overlevenden. De Japanners beoogden n.l. hierdoor de vervoerscapaciteit te verhogen. Het feit dat uit andere gegevens bekend is dat de JUNYO MARU hiervoor uit 2 "lagen" bestond, betekent dat als vast staand kan worden aangenomen dat er in de scheepsruimte van de JUNYO MARU 3 "woonlagen" waren. Ook is bekend geworden uit verklaringen van overlevenden dat in de scheepsruimten van de JUNYO MARU goederen werden vervoerd. Gelet op de ruimte die bestemd was voor de Japanse crew, de ruimte voor het transport van de lading en de machinekamers is de berekening ontstaan (onder voorbehoud) van respectievelijk 485 m² (achterschip) en 450 m² (voorschip)

Is het hiervoren genoemde aantal van krijgsgevangenen in overeenstemming met dat berustend bij het RIOD en het AMERICAN PRISONER OF WAR BUREAU, geldt dat in mindere mate voorwat het aantal ROMUSHA'S betreft. Opvallend is het gelijklopende aantal overlevenden. In de registers worden n.l. 680 krijgsgevangenen en 200 ROMUSHA's vermeld, hetgeen nagenoeg in overeenstemming is met de opgave gedaan door overlevenden van de JUNYO MARU.

Uit verslagen van geënqueteerde overlevende krijgsgevangenen (28) zou het aantal ingescheepten krijgsgevangenen en ROMUSHA'S respectievelijk bedragen hebben 2500 en circa 4200. Aangenomen dient te worden dat het aantal slachtoffers van deze scheepsramp geschat dient te worden op minimaal 5620 mensenlevens, variërende in de leeftijd van 18 jaar tot boven de 60 jaar. Volgens verklaringen zouden de jongste Romusha's 14 jaar zijn geweest, kinderen nog!

Een bijzonder tragisch bijna statistisch gegeven. Niet onvermeld dient te blijven dat van degenen die de torpedering overleefden er velen daarna het leven lieten tijdens het werk in krijgsgevangenschap aan die zinloze SUMATRA SPOORWEG tussen MOEARA en PAKAN BAROE.

Volgens niet te verifiëren gegevens zouden er eind 1945 van het totaal met de JUNYO MARU op transport gestelde krijgsgevangenen die de kampperiode en het werk aan de spoorweg hadden overleefd er . . . . . slechts 96 in leven geweest zijn, welke aantal nu 40 jaar later 45 zou bedragen.

Van het lot van de ROMUSHA'S is nauwelijks iets bekend geworden.

+ ter nagedachtenis aan degenen, die stierven als krijgsgevangenen of als burgergeïnterneerden, terwijl ze zich in Japanse handen bevonden, danwel degenen die daarna stierven ten gevolge van het lijden gedurende hun gevangenschap in

Voortzetting van de tradities van het K.N.I.L. betekent ook dat bij bijzondere gelegenheden de "mars van het Regiment Van Heutsz" ten gehore wordt gebracht. In 1954 componeerde de onder-kapelmeester van de Amsterdamse Politiekapel -A. van Veluwen- deze mars, waarin de sfeer en de tradities van het voormalige K.N.I.L. zo uitstekend zijn weergegeven.

"De inleiding van de mars begint met het signaal "Ophouden met vuren" (Atjeh). Hierna de overwinningsmars, met als doorwerking een gedeelte van het Amboinese lied "Marsosé". In het trio volgt de grote parade voor de generaal. Voorop de tamboers (trom-solo), daarna met trompetsignalen het Ambonese volkslied. Dit onderdeel is in de zes-achtste maat verwerkt met hierdoor zingende tropische vogels (piccolo-solo). Door deze melodie heen volgt het Javaanse en Balinese lied. Na de parade klinkt het "Ajoen" en rusten de troepen onder de hoge klapperboom. De twee grote tromsolo-slagen in de laatste reprise geven de rust aan. De tekst van het in de mars verwerkte Krontjongliedje "Ajoen" luidt:

"Kali Semarang, banjak lintah-nja,
banjak lintah-nja, kali Semarang.
Nona Semarang, banjak tinkah-nja,
banjak tintah-nja, nona Semarang.
Ajoen, Ajoen, Ajoen,
in die hoge klapperboom.

KNIL SOLDAAT, BUHARTO
DE HUIDIGE PRESIDENT VAN INDONESIA
HIER BIJ DE ESCORTE VAN DE LADRAGERS.

Wie in dit register bladert, zal niet kunnen ontkomen aan een diep gevoel van medelijden met het lot van zovelen.

NAMENREGISTER VAN "K.N.I.L. - JUNYO MARU" SLACHTOFFERS

<u>Naam</u>	<u>Voornaam</u>	<u>Rang Onderdeel</u>	<u>Plaats en datum van geboorte</u>
van der Aar	Everardus	Sergeant Art. K.N.I.L.	's Gravenhage 06-02-1914
Abell	James William	Sold. Inf. K.N.I.L.	Pekalongan 02-11-1895
Abels	Ernst Quirinus Charles	Sold. K.N.I.L.	Semarang 29-01-1901
van Abkoude	Reginus Johannes	Sold. K.N.I.L.	Temanggung 17-07-1919
de Adellhart Toorop	Maximiliaan Alfred Nicodemus	Sold. K.N.I.L.	Bogor 27-10-1901
Akkerman	Jan Leonard	5e Swtk K.P.M.	Sint Maarten 05-08-1912
Alberda	Jetze Gerben	Elt. K.N.I.L.	Kampen 06-10-1910
Albrecht	Herman Jozef	Sold. K.N.I.L.	Surabaia 26-10-1895
Aluk	Hendrik		Haarlem 19-02-1888
van Alphen	Jan	Sergt. Ekl. K.N.I.L.	Surabaia 20-11-1895
Alpitula	G.	Korp. K.N.I.L.	onbekend 08-12-1908
Alt	Albert	Serg. Ekl. K.N.I.L.	Surabaia 19-11-1897
Altmann	Hendrik	Serg. kl. K.N.I.L.	Serong 27-05-1896
van Amersfoort	Emil Charl	Sold. K.N.I.L.	Djakakarta 26-01-1911
Andoetoe	Johannes Christiaan	Sold. K.N.I.L.	Weleri 10-01-1915
Andringa	Richard	Sold. K.N.I.L.	Djakarta 11-02-1894
Anganois	Willem	Sold. Ekl. K.N.I.L.	Amboina 25-08-1881
Angenent	Herman	Serg. Ekl. K.N.I.L.	Medan 14-05-1897
Annen	Jan Hendrik Anton	Sold. K.N.I.L.	Padang 12-09-1894
Anthonijs	Eduard Anthon	Korp. K.N.I.L.	Demak 01-04-1890
Anthonijs	Eduard August	Sold. K.N.I.L.	Malang 17-11-1897
van Apeldoorn	Gerrit Willem	Sold. K.N.I.L.	Bandung 24-02-1913
Appelman	Gerrit	Adj. O.O. K.N.I.L.	Hensbroek 08-05-1888
van Arendonk	Gerardus Andries	Sold. K.N.I.L.	Oosterhout 24-05-1896
Arië's	Hendrikus Burghart	Brig. Inf. K.N.I.L.	Arnhem 07-08-1894

Kauntal	Alfinus	Sold. K.N.I.L.	Kora 14-07-1908	Elms	Richard Eduard	Matr. Koopvaardijk	Djakarta 30-11-1924
Kaware	Luthur Levanius	Sergt. K.N.I.L.	Tondano onbekend	de Elhine	Wilhelm Frederik	Maj. Konstbl. K.M.	Bussum 29-12-1901
* Kawilarang	Alexander Herman Hermanus	Maj. Inf. K.N.I.L.	Tondano 04-06-1889	Ebraelij	P.A.C.	Machinedrijver K.P.M.	onbekend
Kees	Wientje	Sergt. K.N.I.L.	Beerta 27-12-1911	Eneefel	Anton Theodoor	Sold. K.N.I.L.	Klaten 26-01-1900
Keizer	Reinier Frederik Renso	Sergt. Ekl. K.N.I.L.	Djakarta 27-04-1905	Eniphorst	Gerhardus Lambertus	Sold. K.N.I.L.	Pangkalan Brandan 14-05-1900
Keloaij	Anton Alexis	Sold. K.N.I.L.	Kawangkoan 19-04-1902	Koch	Johann Caspar	Sergt. Inf. K.N.I.L.	Harderwijk 13-03-1893
Kemp	Jacques Pierre	Sergt. K.N.I.L.	Surabaia 24-09-1915	Koch	Paul Rudolf	Sold. K.N.I.L.	Amsterdam 26-10-1910
van den Kerckhoff	Heinrich	Sold. K.N.I.L.	Arnhem 16-02-1896	Koenderink	Albert Jan	Sergt. Inf. K.N.I.L.	Leeuwarderadeel 29-01-1903
Keret	—	Sergt. K.N.I.L.	onbekend	Koesen	—	Sold. K.N.I.L.	onbekend
Kern	Hendricus Marie	Sold. K.N.I.L.	Medan 07-10-1906	van Koeveringe	Anthonie Josias	Sold. K.N.I.L.	Meliskerke 23-11-1908
Kessler	Johannes David	Sold. K.N.I.L.	Amsterdam 01-10-1903	Kohnert	Carl Ferdinand	5e Swtk. Koopvaardij	Alkmaar 12-02-1915
Kesting	Philip	Sold. V.C. K.N.I.L.	Amsterdam 17-07-1891	Kok	Hendrikus Hermanus	Matroos Koopvaardij	Kampen 15-07-1922
van Ketwich	Kornelis	Sergt. K.N.I.L.	Medan 10-01-1914	Kok	Max Gustaaf	Sold. K.N.I.L.	Cheribon 12-08-1903
Keyser	George Ferdinand	Sold. K.N.I.L.	Madiun 26-04-1894	Kokmeijer	Reinhardt	Sold. M.G.D. K.N.I.L.	Groningen 19-05-1888
Keyser	Wilhelm Izaak Hendrik	Sold. Art. K.N.I.L.	Amsterdam 05-01-1900	Koloaij	—	Sold. K.N.I.L.	onbekend
Kiburger	Hans Wilhelm	Sergt. K.N.I.L.	Bandung 02-05-1911	Kolijn	Jacobus Swerius	Sergt. K.N.I.L.	's Gravenhage 14-06-1886
Kiefer	Emil	Sergt. K.N.I.L.	Oleh-leh 20-05-1900	König	Herman Antoine Rudolf	Sold. K.N.I.L.	Bogor 13-09-1902
Kiemeneij	Leopold François Wilhelm	Sold. K.N.I.L.	Muntok 13-05-1915	Koning <i>GEWEEER MANNER</i>	Gerard	Adj. O.O. Art. K.N.I.L.	Amsterdam 23-04-1891
Kingma	Gerben	Sergt. Fourier Inf. K.N.I.L.	Franeker 09-09-1893	Koning	Mels Andreas Martinus	Sergt. Maj. Inf. K.N.I.L.	Nijmegen 17-10-1897
Kleef	Theodorus	5e Swtk Koopvaardij	Bloemendaal 13-06-1916	de Koning	Alexander Philip	Sergt. K.N.I.L.	Surabaia 21-07-1897
van Kleef	Dirk Marinus	Sergt. Ekl. K.N.I.L.	Utrecht 17-06-1905	de Koning	Petrus Hendricus	Motordrijver Koop- vaardij	Schiedam 10-01-1901
Kleile	Nicolaas Hendrik	Sold. K.N.I.L.	Amsterdam 06-02-1907	de Kool	Theodorus Willem	Sergt. K.N.I.L.	Hilversum 24-11-1913
Klein	Jacobus Alexander Andries	Sergt. K.N.I.L.	Pati 27-08-1900	Kool van Langen- berghe	Hendrik Christiaan Christoffel	Sold. K.N.I.L.	Sidoardjo 13-06-1896
Kleinstra	Hille	Sergt. Ekl. Inf. K.N.I.L.	Borger 01-02-1904	van de Koolwijk	Hendricus Johannes	Wmr. Art. K.N.I.L.	Tiel 27-08-1910
de Klerk	Johannes Franciscus Thomas	Sold. K.N.I.L.	Rotterdam 27-09-1908	Koopman	Samuel	Sold. K.N.I.L.	Amsterdam 21-02-1899
Klink	David	Sergt. Ekl. K.N.I.L.	Purworedjo 04-01-1894	Koornstra	Willem Jacobus	Adj. O.O. Mont..M.L.	Bogor 11-10-1903
Klop	Johan Bernard	Sold. K.N.I.L.	Den Helder 11-01-1905	Köper	Petrus Willem	Sergt. K.N.I.L.	Heemstede 11-05-1913
Kloppert	Mathijs Jozef	Adj. O.O. Adm. K.N.I.L.	Singaradja 25-05-1890	Kops	Robert	Sold. K.N.I.L.	Ampel 03-04-1898

Matitale	I.M.	Sold. K.N.I.L.	onbekend 11-08-1914
Matthijssen	Henri	Sold. K.N.I.L.	Padang 27-08-1894
Matulesij	Benjamin	Sergt. K.N.I.L.	Kutaradja 21-03-1893
Matzen	David	Sold. K.N.I.L.	Bondowoso 26-03-1903
Matzen	Edwin	Sold. K.N.I.L.	Surabaia 20-01-1899
Maunting	—	Sold. K.N.I.L.	onbekend
Mawuntu	—	Sold. K.N.I.L.	onbekend
van Mechelen	Lambertus Petrus Paulus	Sold. K.N.I.L.	Breda 29-06-1902
van Meenen	Abraham	Adj. O.O. Vliegtgmk K.M.	Tilburg 22-03-1893
Meeng	Frans Alfred	Korp.Ziekenverplgr. K.M.	Palembang 18-01-1910
Meeng	Jules Emile	Sold. K.N.I.L.	Sukabumi 20-05-1896
Mees	Frederik Gerardus	Sergt. K.N.I.L.	Batu Radja 02-11-1918
Meisenbourg	Victor Thomas	Wmr Art. K.N.I.L.	Sawah Lunto 02-04-1903
Melis	Petrus Henricus	Sold. Ekl. K.N.I.L.	Tilburg 01-02-1889
Mendes da Costa	Paul Isaac Christiaan	Sergt. K.N.I.L.	Kediri 01-10-1891
van Meningen	Jacobus Cornelis	Sergt. K.N.I.L.	Amsterdam 23-05-1900
Merkelbach	Isaac	Adj. O.O. M.L. K.N.I.L.	Amsterdam 23-11-1897
Mes	Lambertus	Sergt. Maj. K.N.I.L.	Leerdam 04-08-1907
Mets	Johannes Petrus	Sold. K.N.I.L.	Kiliran Djao 02-07-1917
Metselaar	Baan	Sold. Inf. K.N.I.L.	Semarang 28-05-1895
Metzelaar	Marinus Johannes Willem	Sold. K.N.I.L.	Semarang 04-03-1899
ter Meulen	Frans Ferdinand Mari	4e Stuurman Koop- vaardij	Tulung Agung 12-09-1918
van der Meulen	Hendrik		Hof van Delft 12-12-1919
Meurs	Derk	Sergt. Inf. K.N.I.L.	Velp 22-09-1895
de Mey	Johannes Hubertus	Korp. Inf. K.N.I.L.	Mulungen 31-12-1886
Meijer	Coradi Ot	Sergt. K.N.I.L.	Surabaia 08-04-1896
Meijer	Willem	Sold. Inf. K.N.I.L.	Paramaribo 09-08-1899
Michels	Arnoldus Gerardus Hendrikus	4e Swtk. K.P.M.	Nijmegen 20-01-1915

Moens	Johannes Leendert	Sold. K.N.I.L.	Malan, 08-01-
Mokalie	Alexander Gustaaf	Sold. K.N.I.L.	Bogor 19-11-1894
Monfils	Johannes George	Sergt. K.N.I.L.	Djakarta 21-08-1889
Moniharapon	W.	Sold. K.N.I.L.	onbekend 18-09-1927
Moningka	Albert	Sold. Tkl. K.N.I.L.	onbekend
Montolaloe	S.	Korp. K.N.I.L.	onbekend 28-06-1900
van Moock	Anthonie Willem	Sold. K.N.I.L.	Coevorden 16-12-1897
Moonen	Johannes Willem	Sold. K.N.I.L.	Vught 08-04-1895
Morsink	Johannes Martinus	Sold. Ekl. K.N.I.L.	Rotterdam 18-06-1913
van Möschel	Otto Willem	Sold. K.N.I.L.	Padang 02-05-1923
Mossel	Frederik Anthonie	Brig. K.N.I.L.	Amboina 18-03-1896
Mot	Frans	Brig. K.N.I.L.	Salatiga 07-05-1890
Muaja	C.	Korp. K.N.I.L.	onbekend
Muaja	E.	Sergt. K.N.I.L.	onbekend
Muaja	Gregorius	Korp. K.N.I.L.	Parapej 06-01-1889
Mulder	Anton Roelof	Sergt. Vliegtgmk K.M.	Dwingeloo 09-05-1898
Mulder	Gerrit Jentje	5e Swtk. Koopvaardij	Blokzijl 21-12-1919
Mulder	Izaäk	Sold. K.N.I.L.	Menado 15-10-1900
Mulder	Johan Wilhelmus	Sold. K.N.I.L.	Surabaia 21-06-1888
Mulder	Jozeph Gaspard Auguste	Off. v. Gez. Ekl. K.N.I.L.	Leiden 02-12-1893
Mulder	Wiebe Jan	Sergt. K.N.I.L.	Tjimahi 17-07-1904
Muller	Anton Willem	Sergt. K.N.I.L.	Sindangwangi 13-09-1902
Muller	Henri	Sold. K.N.I.L.	Djatinegara 27-04-1909
Müller	Pieter Maurits	Sold. K.N.I.L.	Tegal 14-09-1923
Muller	Tom Felix	Sold. K.N.I.L.	Ambarawa 01-05-1917
de Munnik	Herman Pieter	Sergt. K.N.I.L.	Rotterdam 07-10-1886
Muntenaar	Anton	Sergt. Maj. K.N.I.L.	Salatiga 22-10-1898
Muskens	Andreas Gerardus Johannes	Sergt. K.N.I.L.	Padang Pandjang 25-04-1898

* JONGSTE BROER

VAN THEO.

MET MIJ SAMEN AAN BOORD „JUNYO MARU“

Mussaij	David Stevanus	Sold. K.N.I.L.	onbekend 09-12-1921
Nagel	Johan Hendrik	Sold. K.N.I.L.	Ungaran 08-09-1903
Nahumurij	Amus	Sold. Ekl. K.N.I.L.	Aburu 01-01-1899
Nahumurij	Izaak Jacobus	Sold. Ekl. K.N.I.L.	Aburu 10-06-1896
Nahumurij	J.J.	Sold. K.N.I.L.	onbekend
Najoan	S.	Sold. K.N.I.L.	onbekend 16-01-1891
Namaurubessij	Melhianus	Sold. Ekl. K.N.I.L.	Titawai 10-06-1907
Nanlohy	Benoni Pedro Anthoni	Elt. K.N.I.L.	Magelang 29-12-1909
Nanlohi	D.	Korp. K.M.	onbekend 1899
Nanlohi	Willem Arnold	Sold. K.N.I.L.	Amboina 17-10-1901
Narold	Gerardus Johannes	Sergt. K.N.I.L.	Alkmaar 09-12-1894
Nauman	Maurits Theodoor	Sold. K.N.I.L.	Semarang 21-10-1906
Nauta	Johan Marie Cornelis	Ltz. 3 S.D. K.M.R.	's Gravenhage 02-01-1913
Nederlof	Willem	Sold. K.N.I.L.	Rotterdam 17-07-1900
* Netto	Johan Frits	Sergt. M.L. K.N.I.L.	Paramaribo 01-12-1895
Neumann	George Ludwig August	Sold. K.N.I.L.	's Gravenhage 19-08-1921
Neumann	Oskar Richard	Brig. K.N.I.L.	Ternate 10-04-1894
Neumann	Richard Ferdinand	Sold. K.N.I.L.	Wenen 22-04-1906
Neyndorf	Coenraad Frederik	Sold. K.N.I.L.	Kedu 12-02-1894
Ngabalin	Levianus	Sold. K.N.I.L.	Danar 05-03-1918
Nicolai	Hendrik Bastiaan Peter	Sergt. K.N.I.L.	Lumadjang 10-01-1894
Niël	Martinus Wilhelmus	Sold. K.N.I.L.	Rotterdam 20-12-1921
Nienhuis	Johannes Dirk	Sergt. Ekl. K.N.I.L.	Delft 21-10-1898
Nienkamper	Egbert	Sold. K.N.I.L.	Haarlem 18-02-1892
Niesing	Johannes Hubertus	Sergt. Inf. K.N.I.L.	Bandung 10-04-1892
Nieuwenhuys	Theodorus Adriaan	Sold. K.N.I.L.	Lawang 30-05-1908
Nieuwenhuyzen	Frederik Anton	Sergt. Ekl. K.N.I.L.	Djatibarang 28-12-1897
Nieuwkamp	Gerard Eduard Paul	Sergt. Ekl. K.N.I.L.	Surabaia 16-08-1905

Nieuwkamp	Jan Samuel Cornelis	Sold. Ekl. K.N.I.L.	Palembang 11-08-1911
van Nimwegen	Frederik Willem	Sergt. Maj. K.N.I.L.	Willemstad 20-02-1900
Ninaber	Diederik Gijsbertus	Sold. K.N.I.L.	Surabaia 09-09-1901
Nommensen	Christian	Kapt. Inf. K.N.I.L.	Padang Pandjang 21-02-1902
Noordhoorn	William	Brig. Inf. K.N.I.L.	Sungeiliat 17-03-1902
van Noort	Petrus Johannes Maria	Sold. K.N.I.L.	Kota Radja 25-07-1899
de Nooij	Jan	Sergt. K.N.I.L.	Haarlem 28-03-1902
Noteboom	Gijsbert Albertus	Sergt. Inf. K.N.I.L.	Rhoon 08-08-1899
Noija	J.	Korp. K.N.I.L.	onbekend
Noija	Obeth	Sold. Ekl. K.N.I.L.	Hulaliu 16-10-1889
Nunnink	Theodorus	Sold. Inf. K.N.I.L.	Haarlem 25-05-1912
Nuijens	Albertus Joseph	Sold. Inf. K.N.I.L.	Amsterdam 03-10-1899
Nijland	Koert	Sold. Inf. K.N.I.L.	Hardegarijp 10-09-1894
Nijmeijer	Johannes Jacobus Antonius	Sold. Gi. K.N.I.L.	Amsterdam 25-07-1903
Obreen	Herman Louis Adriaan	Sold. K.N.I.L.	Heemstede 26-01-1902
Odenthal	Johannes	Sergt. K.N.I.L.	Cheribon 11-03-1899
Oeloekdanau	N.	Sold. K.N.I.L.	onbekend 24-02-1921
Oldhoff	Hotze	Sold. K.N.I.L.	Uithuizen 14-05-1893
Olland	Adolf Lodewijk	Sergt. K.N.I.L.	Utrecht 12-12-1898
Ombang	Matheus Solanie	Sold. K.N.I.L.	Menado 25-03-1893
Ongirwaloe	Elia	Sold. K.N.I.L.	Landesar 05-05-1912
Onnen	Paulus Willem	Sergt. K.N.I.L.	Djatinegara 11-10-1899
Oorschot	Hendrik	Bediende Koopv.	Rotterdam 12-04-1923
Oostendorp	Teunis	Sergt. K.N.I.L.	Watergraafsmeer 26-12-1893
Oostervink	Hendrik	Sergt. K.N.I.L.	Amsterdam 13-07-1894
Oostra	Berend	Sergt. K.N.I.L.	Winschoten 30-07-1897
van Oostrum	Sybre	Sergt. Inf. K.N.I.L.	Wieuwerd 01-10-1909
van Oostveen	Bernard Adriaan Johannes	Sold. K.N.I.L.	Amsterdam 12-05-1903

X NETTO en ik werden op 20-9-44 uit de omgeving
 - 116 -
 door een Japans oorlogsbodem, Kort daarop
 werd op 23-7-44 levend uit de boot geparacad en
 werd hij geheel uitgeput was.

Strating	Hendrik	Sergt. K.N.I.L.	Hilversum 11-05-1896	van der Tas	Jacobus Leonardus	Sold. Art. K.N.I.L.	Wonosobo 28-09-1911
Struyk	Johannes Gerardus	Sold. K.N.I.L.	Kediri 10-11-1894	Tasik	J.F.	Sold. K.N.I.L.	onbekend 04-04-1919
Stubenrauch	Willem Johan	Sergt. Maj. K.N.I.L.	Breda 26-10-1896	Tatuheij	J.	Sold. K.N.I.L.	onbekend 23-06-1914
Sugeha	Frits	Sold. K.N.I.L.	Bolang 27-10-1897	Tatijhe	Dominggoes	Sold. Ekl. K.N.I.L.	Waai 23-04-1906
Suitela	Octavianus	Sergt Tkl.Inf.K.N.I.L.	Suli pl.m. 1887	Tausent van Heukelom	Cornelis	Sold. K.N.I.L.	Djakarta 28-07-1899
Sumajouw	F.	Sold. K.N.I.L.	onbekend	Tawas	J.	Sold. K.N.I.L.	onbekend 09-06-1889
Swart	Louis Wilhelm	Sold. Inf. K.N.I.L.	Djakarta 16-11-1894	Tehuteroe	Octovianus Christiaan	Adj. O.O. K.N.I.L.	Hatusoa 01-10-1899
Swartjes	Frans Joseph	Sold. K.N.I.L.	Djakarta 25-07-1903	Tels	Maurits Karel	Sergt. K.N.I.L.	Surabaja 19-02-1893
* Swartjes	GEW. ER NAKER Heinrich Theodoor	Sergt. K.N.I.L.	Rees 22-10-1895	Telussa	B.	Korp. K.N.I.L.	onbekend 02-01-1897
Sijatauw	Jacob	Sergt. Elt. K.N.I.L.	Amboina 02-07-1891	Temminck	Johan Adolf Marinus	Sergt. K.N.I.L.	Banjuwangi 16-05-1897
Sytsema	Reint Pieter Roelf	Sergt. Inf. K.N.I.L.	Arnhem 31-10-1896	Tengkeij	_____	Sold. K.N.I.L.	onbekend
Tadema Wielandt	Jarich	Sergt. K.N.I.L.	Bangil 29-04-1907	Tenlima	Wilhelmus	Sold. K.N.I.L.	Leinilu 29-01-1893
Baron Tets van Amerongen	Jan Willem Adriaan	Sold. Inf. K.N.I.L.	Djakarta 21-04-1897	Termijn	Willem Cornelis	Bootsman Koop- vaardij	Hellevoetsluis 06-07-1887
Tahaparij	S.	Sold. K.N.I.L.	onbekend 13-12-1907	Tetelepta	Frans	Korp. K.N.I.L.	Porto 03-07-1895
Taharia	M.	Sold. K.N.I.L.	onbekend 22-03-1902	Theulen	Jacobus Johannes Hubertus	Sold. Ekl. Inf.K.N.I.L.	Antwerpen 28-10-1895
Takarbessij	Petrus Pechnihas	Sergt. K.N.I.L.	Kilath 13-11-1891	van Thiel	Gerard	Sold. Tkl. Inf. K.N.I.L.	Ngoro 24-08-1894
Talakua	Frederik Willem	Korp. K.N.I.L.	Djatinegara 26-03-1915	Thiele	Pieter Marius Julius	Sergt. K.N.I.L.	Velp 16-11-1905
Talhout	Frans Eduard Otto	Sold. Inf. K.N.I.L.	Purwakarta 20-02-1909	Thielsch	Hendrik Willem	Sold. K.N.I.L.	Djakarta 02-08-1898
Tamaela	O.	Sergt. K.N.I.L.	onbekend 20-11-1882	Thieme	Frans Hugo	Adj. O.O. K.N.I.L.	Banjubiru 17-06-1886
Tambajong	M.	Soldaat K.N.I.L.	onbekend 26-03-1915	Thomas	Eduard George Otto	Sold. M.M.D. K.N.I.L.	Salatiga 10-04-1922
Tamtelahitu	Charles Christian	Sergt. K.N.I.L.	Amboina 11-03-1905	Thijssen	Marcus Johannes	Adj. O.O. K.N.I.L.	Saparua 06-09-1903
Tangkau	Johannes Frederik	Sergt. K.N.I.L.	Tondano 23-06-1895	Thijssen	Peter Ludwig Hubert	Adj. O.O. K.N.I.L.	Tönis 17-10-1902
Tangkawarow	Timotheus	Sold. K.N.I.L.	Kahaskasen 21-09-1901	Tiedeman	Eugène Ernst	Sergt. K.N.I.L.	Modjokerto 24-11-1918
Tangkere	Apelles	Sold. Ekl. K.N.I.L.	Tomohon 22-02-1893	Tielman	Johan Jacobus Markus	Sold. K.N.I.L.	Surabaja 30-11-1895
Tanumbaha	Th.	Sold. K.N.I.L.	onbekend 10-05-1920	Tielman	Ludwig Egbert	Sold. K.N.I.L.	Ternate 11-06-1895
Tapilaha	Jozef	Sold. K.N.I.L.	Tarakan 10-03-1900	Tienstra	Louis Nicolaas	Sergt. K.N.I.L.	Amsterdam 11-01-1896
Tapilama	Joseph	Sold. K.N.I.L.	onbekend 18-12-1902	Timman	Johan Hendrik	Sold. K.N.I.L.	Amsterdam 12-05-1895
Tarore	Hendrik Karel	Sergt. K.N.I.L.	Porso 29-03-1898	Timmer	Jean Edmondes Herman	Sold. Inf. K.N.I.L.	Roosendaal 25-08-1897

Vliedorp	Nicolaas Willem	Sold. K.N.I.L.	Amsterdam 08-05-1896	Vijsma	Oscar	Sold. K.N.I.L.	Blitar 11-10-1890
van Vliet	Alexander Frederik Lodewijk	Sold. K.N.I.L.	Amsterdam 01-08-1894	Waakhuijzen	Otto Hendrik	Sergt. K.N.I.L.	Djakarta 19-03-1898
van der Vliet	Rudolf Leonardus	Sold. Ekl. K.N.I.L.	Surabaia 02-05-1917	Waanders	Abraham	Sergt. Gi. K.N.I.L.	Deventer 01-05-1892
Vloet ^{BU POSTHUM} ~~GE~~ ^{RECORDEERD} ~~DE~~ ^{BLZ. 02.}	Gerardus Antonius	Res. Kapt. Aalmoezener K.N.I.L.	Oploo 05-07-1900	de Waard	Dingeman	Olieman Koopvaardij	Rotterdam 23-09-1892
de Vlugt	Dirk Karel	Sold. K.N.I.L.	Magelang 24-02-1906	Waardenburg	Johannes Lodewijk	Sergt. Ekl. K.N.I.L.	Surabaia 21-10-1893
Voets	Henricus Bernardus Maria	Sold. K.N.I.L.	Djakarta 31-10-1914	Wagelaar	Herman	Sold. K.N.I.L.	Enschede 15-03-1895
Vogel	Leendert Cornelis	Sold. K.N.I.L.	Zevenbergen 28-12-1896	Wagenaar	Herman Theodoor	Sergt. K.N.I.L.	Lassem 15-03-1886
Vogelzang	Pieter Sipkes	Brig. K.N.I.L.	Borger 19-05-1904	Wageveld	Cornelis	Marn. 2 K.M.	Rockanje 15-07-1919
Voges	Karel Rudolf	Res. Wmr Cav. K.N.I.L.	Amsterdam 04-02-1889	van der Wal	Georg Casper	Sold. K.N.I.L.	Lochem 22-04-1910
van Volen	Alexander	Sold. K.N.I.L.	Djakarta 19-12-1924	Walakuttij	—	Sold. K.N.I.L.	onbekend 05-07-1894
Volkert	Nicolaas	Sold. K.N.I.L.	Malang 15-03-1898	Walangitang	Benjamin Thomas	Maj. K.N.I.L.	Kakas 11-11-1890
Volkerts van Hoogendaal	Ralph	Sold. K.N.I.L.	Djakarta 21-09-1907	Walasarij	Domingoes	Sergt. Tkl. K.N.I.L.	Amboina 20-08-1899
Voorjans	Johannes	Adj. O.O. Inf. K.N.I.L.	Maastricht 19-03-1897	Waleson	Jacobus Antoine	Sergt. K.N.I.L.	Djatinegara 02-12-1891
Voorneman	Alfred	Matroos 3 schrijver K.M.	Bumiaju 09-09-1916	Walsen	Hendrik Rudolf	Sergt. Inf. K.N.I.L.	Menado 17-03-1902
Voorneman	Gustave Rodrigo	Sold. K.N.I.L.	Malang 10-10-1894	Walter	Jan Taco	Sold. K.N.I.L.	Blitar 04-05-1900
Voorst	Antoine Hubert Marie	Sold. K.N.I.L.	Maastricht 13-06-1894	Wans	Salomon	Sold. K.N.I.L.	Amsterdam 05-09-1901
Vos	Hendrik Jan	Sold. K.N.I.L.	Eibergen 18-01-1905	Warnars	Hendrik Johan	Sergt. K.N.I.L.	Voorburg 05-09-1904
Vosters	Anselm Joseph Cornelis Maria	Sold. K.N.I.L.	Alphen en Riel 25-09-1910	Wassia	S.	Sold. K.N.I.L.	onbekend 30-01-1907
de Vriend	George Johan	Sold. K.N.I.L.	Palembang 08-09-1917	Wassing	August	Adj. O.O. K.N.I.L.	Apeldoorn 07-11-1898
de Vries	Albertus Hendrik	Sold. Inf. K.N.I.L.	Ouder-Amstel 14-03-1908	Wauran	M.	Sold. K.N.I.L.	onbekend 15-05-1891
de Vries	Bauke Hendrik	Sold. K.N.I.L.	Putten 30-03-1898	van Waveren	Pieter	Sold. Inf. K.N.I.L.	Moskou 01-01-1891
de Vries	Hendrik Willem	Sergt. K.N.I.L.	Lochem 01-07-1907	Waearoento	A.L.	Matroos K.M.	onbekend 1917
de Vries	Johannes	Voorman(?) Koopvaardij	Rotterdam 07-07-1898	Waworoentu	E.	Brig. K.N.I.L.	onbekend
de Vries	Maarten	Sergt. K.N.I.L.	Amsterdam 14-05-1893	Weber	Jacobus	Matroos Koopvaardij	Vlaardingen 24-01-1917
de Vries	Marten	Sold. K.N.I.L.	Baflo 07-11-1905	Weber	Willem	Sold. K.N.I.L.	Kendal 07-09-1904
Vriesema	Roelof Frans	Sergt. K.N.I.L.	Amersfoort 02-07-1897	Wedding	Lodewijk	Sold. M.G.D. K.N.I.L.	Modjokerto 09-02-1904
van Vrijberghe de Coningh	Adolf Jacobus	Sold. K.N.I.L.	Surabaia 22-11-1909	Weeda	Hendrik Martinus	Kapt. Inf. K.N.I.L.	Norg 21-09-1886
de Vulder van Noorden	Reinier	Sold. K.N.I.L.	Tholen 26-05-1894	van Weele	Leendert Cornelis	Olt K.N.I.L.	Yerseke 14-03-1896

OP 15 SEPT: VERTROKKEN VANUIT HET IXe BATALJON
TE BATAVIA SAMEN MET OTTO.
WE BEHOORREN TOT DE LAATSTE SECTIE EN
KREGEN GERUKKIG EEN PLAATS OP HET DEK.
EN NIET IN HET RUIJM. (LEES BLZ 64: "AAN BOORA")